

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІГРАНТ

Орган Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові.
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол.; чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2.50 мільрайси; в Аргентині — 3.50 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські Емігранти!

Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Емігрантами!
Передплачайте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Емігрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, I. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
у Львові міститься

у ЛЬВОВІ, вул. Городецька ч. 95. I. пов.
Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Кружка Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
в Тернополі міститься

в ТЕРНОПОЛІ, вул. Міцкевича ч. 3. партер.
Урядові години 8—1; 3—5.

Інформаційна служба і поміч емігрантам.

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові може повідомити українську суспільність і заінтересованих емігрантів, що Еміграційний Уряд уділив Товариству, на основі нового еміграційного закону зіволення на інформаційну службу і поміч для емігрантів.

Цей відділ діяльності буде виконувати Товариство на разі при помочі своїх Бюр Інформацій і Помочі для Емігрантів у Львові і Тернополі. Товариство поробить в найблизчій будучности заходи, щоби створити цілу сіть таких бюр на цілій території, замешкалій українцями.

На основі зіволення Еміграційного Уряду інформаційні бюро товариства мають право:

а) уділяти інформації устно або писемно на жадання інтересованих осіб про умовини в чужих

державках під оглядом еміграційної конюнктури взагалі, а зокрема про існуючі в цих краях вигляди знайти працю, можливість поселення, умовини праці і плати, попит на робучу силу, про господарчі відносини і про питомі свійства чужих країв;

б) уділяти порад в справах переселення за границу і улегчування виїзд при помочі: уділювання всякого роду інформацій про умовини, які вимагають іміграційні приписи чужих держав; уділювання інформацій, вимаганих у звязку з виїздом в державних урядах, перевозових підприємствах, і представництві чужих держав; посередниченнн на проханнн емігранта в полагоджуванні формальностей а саме, писання для емігранта або вношеннн в його імени подань, зглядно виповнювання приписаних формулярів, інформування в імени емігранта про стан справ, звязаних з його виїздом в державних урядах, корабельних товари-

ствах і у представників чужих держав; відбір на підставі писемного уповноваження емігранта і для доручення йому всіх його документів, потрібних при виїзді в державних урядах, перевозових підприємствах і у представників чужих держав; інтервенція в імені емігранта у властей або в перевозових товариствах в випадках узасаднених реклімацій емігранта.

Уділені через Еміграційний Уряд управління для Товариства Опіки над Українськими Емігрантами нормують його діяльність на основі нового еміграційного закону під оглядом інформаційної служби і помочі для емігрантів. Ціллю як Еміграційного Уряду, так і Товариства Опіки над Українськими Емігрантами є усунути раз на завжди недостачу інформаційної служби для емігрантів і видерти з рук ріжного роду чужих і своїх агентів інформування і полагоджування справ емігрантів. В тих справах руководилися агенти виключно зглядами на власний зиск і в дуже частих випадках наражували емігрантів на великі матеріальні втрати, терпіння, а навіть смерть.

Від зрозуміння ваги інформаційної служби і помочі для емігрантів нашою суспільністю і освідомлення наших емігрантів залежить виключно, щоби усунути з нашої еміграції тип еміграційного агента-гієни.

Маємо надію, що Товариству Опіки над Українськими Емігрантами удасться належито zorganizувати інформаційну службу і поміч для емігрантів і тим способом усунути це лихо, яке спричинювали ріжного роду агенти.

Відкриття Кружка Товариства Опіки над Українськими Емігрантами в Тернополі.

В днях 6 і 7 марта ц. р. відбулися в Тернополі в льокалі товариства „Української Бесіди“ сходи українського громадянства в ціли засновання Кружка Товариства Опіки над Українськими Емігрантами. На сходах проводив член-основатель проф. Іван Боднар, секретаріював п. Василь Болюх з Кутковець. Реферат виголосив відпоручник Головної Управи Товариства зі Львова. Референт в довших виводах спершу представив зібраним справу еміграційної проблеми взагалі та відношення до цього питання української суспільности зокрема. Далі зясував в н завдання Товариства Опіки над Українськими Емігрантами та дотеперішню діяльність товариства.

По рефераті вибрано управу кружка в такому складі: голова п. Кипріян Білинський, заст. голови проф. Боднар, секретар Василь Болюх, касієр д-р Богдан Стахевич.

Тернопільський кружок піднайшов вже відповідний льокаль і з днем 15. марта відкриває постійне Бюро інформацій та помочі емігрантам при вул. Міцкевича ч. 3. Дозвіл на ведення цього бюро Головна Управа Товариства вже одержала.

В справі еміграції до Німеччини.

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами одержує дуже багато запитів від сільських робітників в справі виїзду на зарібки до Німеччини. Ми вже доносили в 3. числі „Українського Емігранта“, що вербунок робітників до Німеччини має відбуватися в повітах: долиньському, стрийському, калуському, станіславівському, товмацькому і жидачівському в станіславівському воевідстві і в повітах: самбірському і ярославському у львівському воевідстві. В станіславівському воевідстві вже оголошено по селах условини рекрутації і звергаємо увагу тамошніх робітників, щоби як найскорше записувалися в своїх громадських урядах на виїзд до Німеччини, бо весна зближається, а з нею потреба робітників до польових праць.

В самбірському і ярославському повіті ще не оголошено рекрутації, але має це наступити імовірно в найблизчих днях.

З інших повітів Східної Галичини, Волині і Холмщини не вербується робітників до Німеччини і звідам можуть їхати хіба ці робітники, які дістали би поіменні контракти від німецьких роботодавців через Державні Уряди Посередництва Праці. З цієї причини, що по війні дуже мало робітників з тих земель було занятих в Німеччині, тому хіба в виїмкових випадках міг би якийсь німецький роботодавець вівзвати до себе до праці поіменно робітника, який вже працював у него.

Якби з цих, необнятих рекрутацією повітів, якийсь рільний робітник, чи група робітників, що по війні працювали в Німеччині, бажали попросити давнього роботодавця о поменний контракт, то нехай зголосяться в Бюрі інформацій і помочі нашого Товариства, подаючи докладну свою адресу і адресу німецького роботодавця, а це Бюро поробить заходи у відповідних польських і німецьких властей, щоби вистаратися о дозвіл на виїзд до праці в Німеччині.

Хто не може особисто зголоситися, нехай віднесеться листовно, долучуючи значок на відповідь.

Для робітників, які досі по війні не працювали в Німеччині і не мають там знайомих роботодавців, неможливим є, щоби можна було вистаратися для них поіменні вівзання (контракти) до праці.

Нужда українських емігрантів в Мексико.

В повоєнних часах виїхало за намовою ріжного роду агентів більше як 2 тисячі українців з Чехословаччини і Польщі до Мексика, без ніякого знання краю і условин праці, та еспанської мови. Положення їх є дуже тяжке. Сходили вони ціле Мексико і не нашли ніякої роботи. Гроші, які хто мав зі собою, минулися. Мексиканці сміються і питають наших емігрантів, хто їх туди запровадив. Наші емігранти в Мексико пишуть

ось що про край: „Народ живе гірше, як худоба в нашому краю. Тут земля пуста, одно каміння. Ходимо голодні і обдерті; ночуємо на дворі; харчуємося дикими рослинами. Не знаємо, що далі з нами буде. Вернутися назад нема за що“.

На основі приписів Еміграційного Уряду можуть тепер виїздити до Мексика тільки ті емігранти, для яких свояки або роботодавці в Мексико пришлють поіменні візвання, потверджені польським консулятом.

КАНАДА.

КАНАДІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРО ІМІГРАЦІЮ.

В канадійському домніальному парламенті Оттаві обмірковувано на засіданні дня 30. січня справу іміграції до Канади. Провідник консерватистів, посол Беннет критикував іміграційну політику теперішнього ліберального уряду. Беннет говорив про велику потребу збільшення населення на великих просторах Канади, де є ще багато пустої землі і де населення дуже зменшається. Він сказав, що вже час зробити щось, щоби прибувши до Канади люде (англіїці), не виїздили до другого краю Зєдинених Держав Америки і що треба постаратися о зрівноваження імігрантів що до їх походження. Наприклад, сказав п. Беннет, 1920 р. прибуло до Канади 59 тисяч імігрантів з Англії, а 8000 з інших країв Європи, та вже в 1926 р. прибуло до Канади 49.000 британців, а 73.000 осіб з континентальної Європи. „І як може уряд писати у престольній промові, що до Канади прибувають відповідні імігранти, коли вони прибули з континентальної Європи?“ — запитав Беннет. Посол Беннет поставив пропозицію, щоби ви-

брати спеціальну комісію, яка розглянула би справу іміграції до Канади до самих її основ і на підставі дослідів уложила відповідні пляни до дальшої іміграційної політики.

У відповідь послові Беннетові заявив прем'єр міністрів Кінг: „В імени цілого уряду мушу заявити, що політика уряду відносно іміграції є така, що хоч цей край потребує стільки імігрантів, скільки ми можемо їх засимілювати і дати їм заняття, то все таки ми не маємо на цілі побільшувати іміграцію так довго, як довго не можемо дати їм всім заняття“.

РІЛЬНИЧІ РОДИНИ.

В останніх днях закінчилися переговори між Еміграційним Урядом і представниками канадійських залізниць в справі виїзду з Польщі певної скількості родин до Канади без афідавітів. Як повідомляє Еміграційний Уряд, від 12. марта ц. р. можна вже Державним Урядом Посередництва Праці приймати зголошення і кваліфікувати рільничі родини до Канади. Умовини виїзду є такі: Всі члени родини мусять бути цілком здорові, а мушчини вище 15 літ мусять уміти читати в якій небудь мові. Родина мусить заплатити собі сама подорож аж до Вінніпегу, а надго мусить мати в готівці 250 доларів, або 500 доларів, або 1000 доларів, а дуже незначна частина 100 або 400 доларів. Ці гроші є призначені на завдакування фарм і на початки господарки. Представники канадійських залізниць обв'язалися підшукати родинам добрі землі і опікуватися ними в перших роках фармування.

Старатися о дозвіл на виїзд треба в такий спосіб: Голова родини має зголоситися особисто

Тяжкі початки фармування.

Фармер Андрій Рогальський виїхав дня 15. квітня 1897 р. зі села Кобильниці Руської, повіт Яворів, зі жінкою і дитиною до Канади. Про початки свого фармування ось що оповів він в канадійському альманаху „Нове Поле“.

„Не описую подорожі до Канади, нехай вона забудеться. Зачну від дня коли я приїхав до Саскачевану.

Через цілу подорож крутилося мені в очах тих 40 доларів, котрих з конечности я мус в нарушити в подорожі підчас морської хвороби, щоби поратувати жінку. Переїхали ми залізницею через Вінніпег до Гринфелду в Саскачевані, а дальше залізної дороги не було. В Гринфельді під голим небом лишив я жінку коло млина з дитиною та річками, а сам перехрестився і пішов шукати фарми. Перейшов я пішки 25 миль, нічю, на північ від Гринфелду і надібав одного фармера, німця, котрий показав мені, де є вільні фарми і хату, де мешкав той, у котрого платилося фарми. Розглянувшись між фармами, аж страх обняв мене: корчі та корчі! Як розпізнати, котра земля ліпша? Не шукав я довго, бо з голоду і утоми не міг хо-

дити, зазначив фарму, заплатив 10 дол. і знов стала мені перед очима жінка, полишена там під голим небом. Що робити? Аж палило мене в грудях, де їх подіти? як спровадити?

Не надумуючись, пішов я до того німця просити, щоби привіз жінку, дитину і річи, за що заплатив я йому 4 долари. І щораз то страшніше ставало мені, бо утікали долари, а не прибували. Поїхав я з німцем по жінку, привіз і сів з родиною в корчах і сказав: „Боже! Твоя воля! Тут моя доля і звідти вже не рушусь“.

В кількох днях розіпняв я буду серед корчів, щоби схоронитись перед холодом ночі та дощем, а потім зачав корчувати по трохи гушу, щоби приготувати орне поле і сухий опал. На серці тяжко, сумно, нікого знайомого, ні рідного, сам з жінкою і річною дитиною серед канадійських „бушів“. Що робити? Чим жити? І тут знов шепче мені щось до уха: „Ти молодий в тебе сила є, не падай духом, а розглянься, а даш собі раду“. І коли була вже буда і харчу ще троха, попрощав я своїх та пішов шукати роботи, щоби щось заробити.

З кусником сухого хліба мандрував я цілий

в приналежнім Державнім Уряді Посередництва праці з якимсь документом, в яким є опис його особи, з метрикальним витягом, з військовою книжкою і поданням, потвердженням через громадський або парохіяльний уряд. Блянкети приписаних подань можуть дістати родини від Товариства Опіки над Українськими Емігрантами, або від Державних Урядів Посередництва Праці.

Державні Уряди Посередництва Праці мають упевнитися, чи родина є дійсно рільнича і чи має намір осісти на фармі в Канаді, та чи є в ставі заплатити собі подорож і мати надто потрібну готівку. При цьому маєтсья брати під увагу який є вік родичів і які є в родині малолітні діти. До цього відносяться такі приписи: голова родини не може мати більше як 50 літ, члени родини повище 18 років мусять бути рільниками, муштини повище 15 літ мусять вміти читати. Родини, що мають по заплаченні корабельних карт найменше 400 доларів, можуть бути приймаєні без ніяких обмежень що до віку і складу членів. Родини з капіталом 200 зглядно 250 доларів, можуть мати найвище троє дітей понише 12 літ, з того тільки одно понише 5 літ. Родини з капіталом 100 доларів, що їдуть на контингент залізничої компанії National Railway, мусять що до складу родини відповідати вимогам родин з капіталом 200 зглядно 250 доларів, ті натомість, що їдуть на контингент залізничої компанії Canadian Pacific Railway, можуть мати склад родини довільний. За родину уважаєтсья родичів і дітей. В справі прилучення до родини дальших членів: як дідів і бабок, або зятів і невісток і їх дітей, про це рішати можуть тільки представники канадійських залізниць, по попереднім порозумінні зі своїми вищими органами.

день, і зайшов до одного фермера коло Мелвиллю, де став до роботи на днівку. Платив мені 40 центів денно. Що неділі відвідував я жінку з дитиною, котра щадила харч, а збирала губи, ягоди і тим живилася з дитиною. Що було робити? Наоколо хоч далеко, то самі чужі, німці та англійці, нема з ким розмовитися, ні порадитися, ні поратуватися у кого. Це мене утврдило, щоби не числити на нічию поміч лише на власні сили. З подвійним завзяттям працював я і щадив, гроша даром ніколи не пустив. За місяць у того німця заробив я 10¹/₂ доларів і 80 центів. Купив дещо харчу і пішов знову на роботу до одного англійця, котрий платив денно 50 центів.

По двох місяцях роботи у англійця заробив я 50 доларів і перехарчувався, але це все за мало. Правда, жінка із зароблених грошей нічого не рушала, купила 4 курки і дві качки у сусіди і зачала заводити домашнє господарство. До сусіда німця було дві милі, а вона з дитиною ходила щоденно на роботу, прохарчувалася і заробила денно 25 центів. Це була велика поміч, бо зароблений гріш не марнувався, а прибував. Насадила курей, качок і так коло нашої буди зачало веселіти. На осінь придбалося трохи грошей.

Наколи дальші свояки творять відрубну родину, належить їх уважати як окрему родину і вони мусять вносити самостійні подання.

Після узнання, що родина відповідає всім вимогам виїзду до Канади, Державний Уряд Посередництва Праці на принесеному поданні, дає дозвіл на виїзд.

З цим поданням мають удатися опісля всі без виїмку члени родини до корабельного бюро, де безплатно має їх оглянути лікар, а коли покажеться, що всі члени родини є здорові а муштини вище 15 літ уміють читати, може родина зложити в тому корабельному товаристві 5 доларів депозиту для забезпечення собі права на виїзд через це корабельне товариство і затверджене через державний уряд Посередництва Праці подання.

Корабельне Товариство має повідомити про зголошення родини представника канадійської залізниці, а цей визначить день, в якому він особисто буде провірювати, чи прийме дану родину чи ні. Такі провірки мають відбуватися в означених днях в бюрох Державних Урядів Посередництва Праці. Щойно тоді, як представник канадійських залізниць закваліфікує дану родину і прийме її, може родина старатися о безплатний пашпорт в старостві на підставі зізволєння Еміграційного Уряду, а також старатися о потрібні гроші на подорож.

Перед закваліфікуванням через Державний Уряд Посередництва Праці, перед лікарськими оглядинами в корабельнім товаристві і перед остаточним закваліфікуванням через представника канадійських залізниць, не треба ані продавати свого майна, ані випозичати грошей на дорогу, ані взагалі не робити ніяких старань до виїзду.

В осени треба було думати про зиму, потрібно нам було конечно хати. Днями і ночами двигали ми осики, а відтак я будував, а жінка ліпила стелю глиною. Робота коло хати ішла скоро. Що я через день поставив з дерева, то жінка глиною обліпила і зруб ріс на очах. На дах у сусіда дістав я соломи і хата була готова разом із камяною печию. Харчу було за що купити, так що зима не так страшна нам була.

Але зимою не дармував я. Пішов до багатих фермерів та корчував гущу, щоби щось заробити, бо в зимі іншої роботи нема тут в західній Канаді, а хотів я стягнутися на весні на купно корови, щоби була бодай для дитини ложка молока, а ми скучали за молоком також. Через зиму заробив я 30 доларів, бо я робив на гурт, не на днівку, а на весну купив корову. Ах що це за радість! Яка утіха! Жінка веселіша стала, вже неначе з кимсь розмовляє, неначе великий приятель зайшов до нас. І мені полєкшало. Веселіше стало, що жінка, неначе дитина, віднайшла свою улюблену, а давно згублену ляльку, оглядає, радіє, гладить, смієтсья і плаче на переміні, все з радости каже до мене: „Андруху! тепер можеш сміліше нас лишити й іти щось знову літом

Термін до транспорту має визначити родині це корабельне товариство, в якому родина зложила депозит, який має дочислитися до ціни корабельної карти.

По інформації в справі місцевостей поселення, цін землі, задаткування фарм, початки фармування належить звертатися до Бюро Інформації та Помочі Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові і Тернополі, або до Еміграційних Урядів у Львові або в Варшаві.

ПОІМЕННІ ВІЗВАННЯ — АБО ВИЇЗД З Т. ЗВ. АФІДАВІТАМИ.

На основі нових розпорядків Еміграційного Уряду всі родини, рільні робітники і служниці, для яких вистаралися в Канаді свояки або знайомі так звані афідавіти, а властиво номінації, мають бути повідомлені про це через представників канадських залізниць. По одержанні такого повідомлення мають ці емігранти особисто зголоситися в приналежному Державному Уряді Посередництва Праці. Зі собою мають вони принести: візвання представника канадських залізниць, подання потверджені громадським або парохіяльним урядом, листи від свояків або приятелів з Канади, або посвідку з громадського Уряду, що стараючийся в Канаді о приїзд емігранта є дійсно його свояком або приятелем, а надто дівчата мають принести свою метрику уродження і свідоцтво моралі. По провіренні, чи для емігранта вистарався дозвіл якийсь свояк або знайомий і чи емігрант відповідає приписам візду до Канади, Державний Уряд Посередництва Праці дасть на поданні дозвіл на виїзд. З цим потвердженням поданням, має емігрант зголоситися опісля в бюрі корабельного

товариства, в цілі лікарських оглядин і зложення подання, потвердженого через Державний Уряд Посередництва Праці. На підставі цього подання одержить емігрант дозвіл з Еміграційного Уряду на безплатний пашторт і тоді може зложити завдаток на корабельну карту. Корабельне товариство визначить йому речинець до транспорту. При цьому звертається увагу, що щойно по приїзді емігранта до Варшави, представник канадських залізниць видає остаточне рішення, чи перепустить емігранта до Канади, чи ні.

Емігранти, для яких свояки або приятелі вистаралися у канадських властей спеціальний дозвіл на приїзд т. зв. перміт, не потребують зголошуватися до Державних Урядів Посередництва Праці, але мають вносити подання о зіволнення на безплатний пашпорт просто до Еміграційного Уряду у Львові, зглядно в Варшаві.

КВАЛІФІКУВАННЯ.

На підставі договору між Еміграційним Урядом і представниками канадських залізниць, кожний емігрант, а саме: рільні робітники і служниці без афідавіту, рільничі родини без афідавіту, а також всі емігранти, яким вислали свояки, приятелі, роботодавці поіменні візвання до приїзду до Канади т. зв. nomination з афідавітами мусять бути перед виїздом закваліфіковані через приналежні Державні Уряди Посередництва Праці і через реєстраційних офіцерів канадських залізниць. Кваліфікуванню не підлягають ці емігранти, які одержали з Канади спеціальний урядовий дозвіл на візд до Канади т. зв. перміт. Чи ця категорія відповідає

заробити, а я тут буду газдувати. Куплю поросся, придбаю курей, качок, піду на зарібок тут близько, перехарчуюсь щоденно і щось зароблю, а щоденно рано, в полудне і вечір попешусь з кововою, зложу з набілу щось на продаж, з курей зберу яєць і продам. Потрохи уторгуємо, потрохи заробимо і переживимось через літо, а як прийде зима, то сміліше буде можна подивитися в очи студени". Вислухав я тих слів жінки аж серце забилось з радости. Ця рада була добра, мудра і в тім пізнав я єдність наших думок, а це додавало мені духа і сили, бо видів я, що є для нас одна ціль і одна дорога добра. Наколиб жінка була іншої гадки, наколиб зачала так як інші, робити мені докори: — А на щось мене тут привіз в пустиню, а я нічого не маю, а що буду робити, а я не маю до кого вийти" і т. д., то такими словами булаб мене троїла, морочила думки, так що чоловік не знав би, що кінчити а що зачинати. Але на наше щастя у нас того не було, у нас була одна думка, одна гадка і це було наше щастя. Чи добре чи зле, все терпиливо зносили і не нар'кали одно на друге.

По такій добрій жінчиній раді відходив я на

зарібок з легким серцем. Мені весело було, бо ми в порозумінні розходилися, а коли я заробив і вертав до них, то летів майже, а не йшов, бо знав, що мене жаден докір дома не чекає, і в неділю чи свято весело побуду з ними.

Третього дня по тій добрій нашій розмові пішов я на роботу до цегольні до Вульслей. Там вже було мені веселіше, вже знайшов там своїх людей між робітниками і міг розмовляти з ними доволі цілий час. Через літо заробив я 150 долларів, а в осени вернув до дому, щоби на зиму забезпечити себе і для коровиці стайню поставити, Пригадую собі цей веселий день, в котрий я вернув, нічого не стратив із зароблених грошей а жінка своє розказує, скільки заробила на двіці, скільки знову на продажі набілу і яєць. Зложився гарний гріш як на початок і тішилися ми, що здорові і придбали гроша.

В четвертім році купив я вола, плуг, та віз В тім часі осів оден сусід, наш чоловік, українець на сусідній фармі. Він мав також одного вола і весною зачали ми спільно орати прерії та викорчовані місця, щоби дещо засіяти пшениці. Не мож було багато зробити, бо і сусід хотів також

вимогам перміту, це провіряє канадський консулярний офіцер в Данцігу.

Кваліфікування Державних Урядів Праці має на меті провірити, чи даний емігрант має умовини бути прийнятим до виїзду через канадських реєстраційних представників і на цій підставі одержати канадську візу. В останніх двох роках траплялися часто випадки, що емігранти до Канади вистаралися вже афідавіти, пашпорти, продали своє майно, або на високий процент позичили гроші, закупили корабельні карти, виїхали транспортом до Варшави, а тут реєстраційний представник канадських залізниць дискваліфікував їх, то значить відмовив їх прийняти і видасти їм дозволення на канадську візу. В цей спосіб значне число емігрантів наразилося на дуже значні втрати і за від. Цему має запобігти в тім році передступна кваліфікація Державних Урядів Посередництва Праці. У випадках, коли цей Уряд узнасть, що даний емігрант не має умовини бути прийнятим через канадського реєстраційного представника, відмовляє даному емігрантові затвердження подання о безплатний пашпорт на виїзд до Канади.

Властиво в договорі передбачене є, що при кваліфікуванні в Державних Урядах Посередництва Праці мав би бути присутній також канадський реєстраційний представник. Однак в 1928 р. по часті відступлено переходно від цієї засади і рільних робітників і служниць без афідавітів, як також всіх емігрантів з номінаціями (афідавітами) будуть кваліфікувати канадські реєстраційні представники шойно по їх приїзді до Варшави. Для рільних родин без афідавіту визначиться речинці, де їх будуть кваліфікувати канадські представники

в Варшаві, Львові, Кракові, Ковлі, Бересті в льокалях Державних Урядів Посередництва Праці.

Кваліфікування через Державні Уряди Посередництва Праці вже розпочалися, а одночасно показали деякі недомогання цієї кваліфікації. Передовсім тих урядів є відносно мало, не є вони раціонально зрейоновані, а персонал тих урядів є ршучо за малий. На всіх землях, що їх замешкують українці, ці уряди є тільки в таких містах: Львів, Станиславів, Дрогобич, Тернопіль, Перемишль Новий Санч, Ковель і Луцьк. Повіти, приналежні до цих урядів не є раціонально розложені, так що деколи емігрант мусить зідбувати далекі і коштовні подорожі, хоч має під боком уряд, бо його повіт до іншого приділений.

Деяким недомоганням вже зарадили представники Еміграційного Уряду і Міністерства Праці та Суспільної Опіки, котрі в днях 13 і 14 марта ц. р. відбули конференцію у Львові з представниками львівського, станиславівського і тернопільського воевідства як також з представниками Державних Урядів Посередництва Праці з вище названих воевідств. Вирішено тоді таке: емігранти з повітів Камінка Струмілова, Радехів і Перемишляни будуть полагоджувати свої справи, не як досі в Державному Уряді Посередництва Праці в Тернополі, лише в Державному Уряді Посередництва Праці у Львові, вул. Кармелітська 4, емігранти натомість з повіту Туркани. Стр. будуть полагоджувати свої справи, не як досі в Державному Уряді Посередництва Праці в Станиславові,

щось зорати, але я зорав і обсіяв 2 і пів акра пшеницею та вівсом. Вже того року на роботу не йшов, а старався корчувати і орати, щоб на слідуєчий рік засіяти більше. В жнива вижали ми гарну пшеницю по старому, серпами, і я віпом вимолотив. З того зібрав я 35 бушлів пшениці і 20 бушлів вівса. Початок вже буг.

В другім році вже більше намолотив, вже мав пшениці 800 бушлів і 300 бушлів вівса, і так рік-річно побільшалося наше господарство, вже я мав 4 коні, добрий плуг, 2 вози, жниварку, косарку, та всі потрібніші рільничі звяряди. Помимо цього я не уставав в праці, мені було ще мало, а гнало мене до того окруження...

Довкола жили сусіди, самі чужі, котрі заїхали скорше з грішми, господарили вже на більшу скалю, мали по кілька фарм і я відчував, що вони не радо дивилися як моє господарство підноситься, а ті їх усмішки „руснак“ мене мучили. Мене гнала жажда, щоби зрівнатися з ними, а коли сил старчить то і веревисшити, не тому, щоб гордитися перед ними так, як вони то робили, але тому, щоби ті усмішки устали, щоб зачали числитися зі мною.

То була моя рішуча воля, а що воно до того прийде, це я знав, бо видів їх господарення і їх вигідне життя. Я бачив, що вони марнують час, довго сплять, бавляться, пють, гарами їздять, модне убрання, що тиждень інше носять. По тім я знав, що у них осінь зближається, а у мене йде весна. Моє завзяття здвоїлося, я спання не мав, а працював понад сили. Зате моє збіжжа було І-ої кляси, а їх II-ої чи III-ої кляси. Нараз зашуміло між моїми сусідами!

Кричали, що „руснак“ їздить шнурковими поводами до церкви, а тепер від одного, що упав, купив за готівку дві фарми. То їх уколело! Шарпались голосно, але нічого не могли вдіяти. В два роки пізніше купив я знов 2 фарми. Вже є 5 фарм; є на чім робити і я зачав рівнятися з тими, що сміялися з мене. Але я не сміявся з нікого і не гордився, не хвалився і не бенкетував. Це не є моїм звичаєм, я працював дальше, щоби забезпечити життя дітям своїм, котрих маю, слава Богу, б синів у віці від 18 до 29 літ і одну дочку 14 літну, але маю 9-фармів, коні і цілу машинерію, що належить до господарства“.

лише в Державному Уряді Посередництва Праці в Дрогобичі.

Одночасно ці представники виедали побільшення персоналу в Державних Урядах Посередництва Праці у Львові і Тернополі для скорішого поладжування справ.

НАСЕЛЕННЯ МАНІТОБИ.

Згідно з переписом населення з 1926 р. на селення Манітоби після національного походження представляється так: канадійців, уроджених в Канаді 219.794, англійців уроджених в Британії 105.556, українців 77.658, німців 68.046, французів 42.396, скандинавців 27.696, прибувших зі Зєдинених Держав 18.077, жидів 15.945, індіан 13.216.

Еміграційні конференції.

КОНФЕРЕНЦІЯ ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ЕМІГРАНТАМИ З ВІДПОРУЧНИКОМ ЕМІГРАЦІЙНОГО УРЯДУ.

Дня 12. марта ц. р. відбулася у Львові, в Експозитурі Еміграційного Уряду, конференція всіх львівських еміграційних товариств в справі спільного обмірковання актуальних еміграційних питань на території львівського, станиславівського та тернопільського воєвідств.

У конференції взяв участь начальник заморського відділу в Еміграційному Уряді д-р П. Дуркач, який прибув з Варшави. Конференції проводив професор університету, відомий діяч на полі еміграції, д-р Й. Семірадський.

Наради, що тревали кілька годин, стояли на замітно високому рівені. Поручено такі справи, як необхідність будови дому для емігрантів, в якому містилися би уряд, товариства опіки, гостинниця, читальня і т. п., далі обмірковано справу співпраці всіх еміграційних товариств в справі предккладання урядові однакових і спільних домагань в справах еміграції а також піднесено ріжні еміграційні болячки.

До всіх цих справ відніся представник Еміграційного Уряду д-р Й. Дуркач дуже уважливо і прихильно та обіцяв предложити домагання товариств свому урядові як і особисто піддержати цю акцію в напрямі усунення деяких недомагань, які спричинені були новим способом організації висилки емігрантів до Канади.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ВОЄВІДСТВ І ДЕРЖАВНИХ УРЯДІВ ПОСЕРЕДНИЦТВА ПРАЦІ ПІД ПРОВОДОМ ДЕЛЕГАТІВ ЕМІГРАЦІЙНОГО УРЯДУ ТА МІНІСТЕРСТВА ПРАЦІ.

В днях 13. і 14. марта ц. р. відбулася у Львові еміграційна конференція, в якій взяли участь: представник Еміграційного Уряду д-р П. Дуркач та представник Міністерства Праці і Суспільної Опіки п. Щєблевський, далі представники всіх трьох воєвідств, представник Еміграційного Уряду у Львові та представники всіх Державних Урядів Посередництва Праці дотичних воєвідств.

Ціллю конференції було співділення Державних Урядів Посередництва Праці в справі заморської еміграції та організація еміграції до Канади.

Перший день нарад присвячено теоретичним і інформаційним справам, а другий день практичній стороні, як кваліфікування і реферат лікаря, кваліфікування і реферат представника канадійських залізниць, техніка і кваліфікування через представників Державних Урядів Посередництва Праці.

В результаті вирішено перевести потрібні угоди, щоби організація канадійської еміграції відбувалася правильним та скорим шляхом.

Такі самі конференції відбудуться ще в Кракові, Бересті та Білостоці.

До відома емігрантам, що їдуть до Канади.

Подання, які мають емігранти предккладати Державним Урядам Посередництва Праці, в цілі признання їх за здібних до виїзду до Канади, радить Товариство Опіки над Українськими Емігрантами ПОСИЛАТИ ПОЧТОЮ порученим листом і чекати на візвання дотичного Уряду Посередництва Праці, аби емігрант особисто зголосився.

Радимо тому подання посилати поштою, бо Державні Уряди Посередництва Праці не можуть скоро поладити справ великої маси емігрантів, які зголошуються особисто, через що вони мусять деколи чекати два або й три дні і є наражені на великі страти.

Емігранти мають зі собою брати ті папери, які їм вкаже у завізанні Державний Уряд Посередництва Праці.

Українці в Болгарії.

(Лист від українських емігрантів).

„Ми живемо дуже і дуже бідно: по першому через те, що в Болгарії велика криза, а по другому — що приходиться затрачувати дуже багато грошей на організацію та на будову пам'ятника М. Драгоманову.

Для більшої наглядности, щодо нашого загалу та праці ми в коротеньких рисах познайомимо вас: Ми самі (Громада) українці, але відставші від свого руху, бо весь час були в російській армії. Коли військова еміграція переїхала до Болгарії, то вийшли звідти і заклали в Софії Громаду.

В 1923 році при уряді Стамболійського наших громадам прийшлося распорошитись і осісти на провінції. Одна із найбільше скупчених груп росташувалась на тартакові Балабанова, де і заклали гурток ім. М. Драгоманова. Свої філії мали в м. Софії та Пернику.

З переміною уряду осередок свій перенесли знов до Софії, але на превеликий жаль не прийшлося довго працювати. Жовтня 7-го 1924 року

раду Гуртка заарештували. Арешти зайшли ізза провокації нас нашими ворогами. Уряд безумовно дослідив, що це була провокація, але дякуючи не кріпкому своєму стану і боячися агітації (бо у всіх чужинцях вони бачили комуністичних агітаторів), вони наказали ліквідувати Гурток. Ліквідацію ми перепроводили, звязок же, а також єднання між нами так і залишилось. Свій осередок праці знов перенесли на тартак Балабанова.

В 1925 році ми виступили не сміливо, більше звертали увагу на скупчення. Цілком до цієї мети не дійшли, через те, що частина Гуртка виїхала до Франції на працю, а друга частина ізза кризи мусіла шукати заробітку в других місцях. Решта (ядро) улаштувалась більш менш стало, почала шукати шляху до праці на національній ділянці.

До одної із перших таких праць належить будова пам'ятника свому патрону Михайлу Драгоманову. З огляду на те, що потребувалось багачко грошей, ми заклали тут аматорський кружок.

В томуж таки році ми залишилися незадоволені своєю вузькою працею і порішили навязати звязки зі своїми земляками, які в силу різних обставин і до цього часу не належать будь до якоїсь громади і як наслідок маємо багато поодиноких осіб, які прилучились до нашої Громади.

В більше скупчених місцях заклали неофіційно 5 Громад. Крім цього ми зі свого боку клопочемося за статут, аби нашу організацію затвердили в міністерстві. Не дивлячись на те, що Болгаре неохотно наші статuti затверджують, все таки після упертої праці, ми стоїмо перед затвердженням його.

І так ми стоїмо перед днем широкого організованого життя в Болгарії, яке об'єднає як свідомих так і осіб по походженні українців. Об'єднання це буде на почві культурно-освітній.

З Бразилії.

БОРОТЬБА ІНДІЯН З ЕМІГРАНТАМИ.

Читаємо в „Українському Хліборобі“:

„На півночі Бразилії, в провінції Пари, над рікою Амазонкою і її допливами Гвама і Гурупі живе індіанське плем'я „Урубубу“. Нерадо воно прийняло до себе поселенців, а в дальшому співжитті відношення між індіанцями і поселенцями цілком погсувалося і індіанці почали „викурювати“ гостей: псували засіви, підпалювали домівки, занежищували воду. Опісля прийшло до оружних сутичок. Індіанці напали на кольонію, яка почала відбиватися стріляниною, при чому убито і ранено

кількох індіан. Воєнний стан між індіанцями і поселенцями триває далі, а кольонія знаходиться в безупинному поготівлі“.

Хроніка

Безробіття в Зєдинених Державах. По державним статистичним даним начислюють в Зєдинених Державах Америки 4 мільйони безробітних.

Канадійський бюджет. Міністр скарбу предложив канадійському парламенту в Оттаві бюджет на 1928 р. у висоті більше як 373 мільйонів доларів.

„Наталка Полтавка“ в Австралії. Філадельфійська „Америка“ доносить, що в столиці австралійської провінції Квінсленд, що називається Брізбейн, виставлено в дні 24. грудня м. р. відому українську пєсу Івана Котляревського „Наталка Полтавка“. В часі вистави були присутні навіть чужинці, які дуже зацікавилися штукаю. Це є для нас доказом, що навіть в Австралії живуть українські емігранти і що вони плачуть свою рідну культуру.

Пожар в копальні золота. В копальні золота в якій працює 2300 робітників, Толіленгера в Тимміріс, в канадійській провінції Онтеріо, повстав 10. лютого ц. р. пожар 550 стіп під поверхню землі. Переповнений трійливим газом дим рознісся скоро по цілій копальні і від него поггло велике число гірників, між ними також українські робітники В. Краконик, Н. Петичик, К. Тача, Ю. Масович, А. Кампула і інші. З тяжким трудом видобувано трупи з підземелля. Копальня золота Толіленгера є найбільшою копальнею в Північній Америці, а третьою з ряду на цілій землі. Від 1911 р. випродукувала ця копальня золота вартости 121 мільйонів доларів, а з чистого зиску виплачено уділовцям 40 мільйонів доларів.

Посмертна згадка. В січні ц. р. померла в місті Торолд, Онт. в Канаді, Текля Анонійчук, родом з Озерян, борщівського повіту. До Канади прибула вона ще в 1911 р. Брала активну участь в жіночому русі. Її похорон перемінився у величаву маніфестацію українських переселенців.

УКРАЇНЦІ! Вступайте в члени Товариства Опіки над УКРАЇНСЬКИМИ ЕМІГРАНТАМИ. — — — Річна вкладка виносить 6 зол.

З М І С Т: Інформаційна служба і поміч емігрантам. — Відкриття Кружка Товариства Опіки над Українськими Емігрантами в Тернополі. — В справі еміграції до Німеччини. — Нужда українських емігрантів в Мексико. — Канада. — Тяжкі початки фармування. (Фейлетон.) — Еміграційні конференції. — До відома емігрантам, що їдуть до Канади. — Українці в Болгарії. — З Бразилії. — Хроніка.

Видає: Т-во Опіки над Українськими Емігрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.

З друкарні Видавничої Спідки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.